

FRANCESC RICART ·

1914-2014. La Mancomunitat de Catalunya fa cent anys

L'atracció del guarisme 14 en les dates de la nostra història. 1714-2014: tres-cents anys de la pèrdua de les constitucions catalanes. Abans, el 1914, el de la Mancomunitat de Catalunya. Un servidor aquí reconec que seré recurrent i "m'agafaré" a la celebració de la Mancomunitat com un esdeveniment de gran significació en la nostra història recent. Ara podeu aixecar el dit i reclamar: 100 anys!, si d'això en diem recent. I encara potser hi afegireu: hem de fer més via!

La Mancomunitat no és, no pot ser, només una efemèrides a recordar amb més o menys fruïcio, una data més o menys assenyalada en el calendari del segle XX; tothom convé i jo també a considerar la Mancomunitat com un punt clau d'inflexió històrica, de recuperació del pols del catalanisme polític del qual avui nosaltres, a més de recordar-la, ens en retroalimentem.

"Fa un segle, mentre Europa combatia, Catalunya assajava un govern regional que va edificar la nacionalitat i va difondre un esperit modern" (portada del núm. 615 de la revista cultura/s, de La Vanguardia). En poques paraules, menys d'un twit, es fa una bona presentació del que va significar la Mancomunitat. Sense voler donar lliçons d'història de Catalunya, ni de bon tros, vull recordar que anys abans, el 1885, es va presentar el famós Memorial de Greuges a Alfons XII, el rei borbó que tocava aleshores. El títol del document també era prou clar del que es demanava: Memoria en defensa de los intereses morales

y materiales de Cataluña -és a dir, el recull d'allò que mancava als catalans. Després, el 1892, vindria el capítol indispensable de les Bases de Manresa. I tot això quan es coïa el '98 español', el penúltim capítol de l'inafaust imperialisme hispànic.

No cal fer gaires esforços per veure-hi, en tot plegat, uns certs paral·lelismes amb el moment que vivim. Recordant i reconeixent -i per això mateix- que la Mancomunitat no es proposava sinó regenerar Espanya des de l'eficàcia administrativa i la valentia política que desprenia l'organització mancomunada de les quatre províncies. Aleshores, aquest pas significava una autèntica revolució en el panorama desolador de la monarquia espanyola. Una regeneració que passava per endreçar l'administració, per construir xarxa de comunicacions, per dotar les ciutats i comarques de mitjans moderns (allò de "ni un sol Ajuntament de Catalunya sense la seva escola, la seva biblioteca, el seu telèfon i la seva carretera"), escoles avançades..., fins i tot per crear l'Institut d'Estudis Catalans (obra de la Diputació de Barcelona, el 1907), una autèntica estructura d'estat tal com diem ara.

Insisteixo en el caràcter recurrent d'aquest paper, gens exhaustiu, segurament massa lleuger, amb el qual vull afegir-me a reconèixer el pes històric de la Mancomunitat de Catalunya en el progrés cap a l'assoliment de la nació catalana. D'una manera ben sensible, aquell pas va suposar un esforç a partir del qual les noves generacions hem pogut continuar

construint un futur millor d'acord amb les aspiracions nacionals. Avui, quan les expectatives del nostre món, immersit en una crisi econòmica i de valors, són molt negres, fins al punt de repetir que serem la primera generació en molt temps que deixarem als nostres hereus el món en pitjors condicions, en canvi avui, els catalans podem aprofitar una cruïlla extraordinària per desencallar la història i conduir-la, la història i les generacions futures, cap a la plenitud anunciada i marcada pels Prat de la Riba, Pompeu Fabra, Alexandre Galí, etc. amb l'obra de la Mancomunitat. Un moment que va fer un salt qualitatiu impressionant, sobretot en relació a Espanya, i un pas que la història ha de demostrar com a fonamental per a les esperances d'avui.

La Mancomunitat de 1914, per concloure, em remet a la idea de fonament històric necessari, a partir del qual ha estat possible la continuïtat de la construcció nacional. En clau local, aquests dies de Mostra de teatre, hi vull trobar punts de contacte amb el llegat de l'obra encapçalada per Enric Prat de la Riba. Vull pensar que la Mostra és hereva de la Mancomunitat pel que suposa de pràctica de la cultura, de paper rellevant de la ciutat, entesa a la manera dels noucentistes. I si m'ho permeteu, també vull veure-hi aquest aire en el cartell anunciador, amb aquest joc "generacional" que hi consta, que transmet retroactivitat: anys portant els pares al teatre, una idea suggeridora de com s'activa una societat entre tots, una idea amb la marca dels 14.

JOSEP M. CARRERAS

A ull nu

Talibans

Enguany, sembla que els protagonistes de Sant Jordi s'han bescanviat els papers. La princesa captiva ha sortit del seu cau i ha anat a Barcelona a trobar Sant Jordi mentre el dragó, allà lluny, al fons de la caverna, continua traient foc pels queixals intentant alliberar-nos dels embats dels prohoms que, en la seva follia, volen portar-nos a l'abisme, expulsats del món dels vius i condemnats a vagar eternament per les galàxies exteriors.

La princesa no ha dit quines eren les seves intencions, però sabent com les gasta, no poden ser més perverses. El seu propòsit és acabar amb Sant Jordi i tot el que representa. Però ¿com s'ho farà la princesa de dolces faccions, amb nom de ressonàncies orientals -Soraya- i cognom quasi celestial -Santamaría- per seduir el sant cavaller salvador de donzelles? ¿Amb posat innocent i la seva veueta eternament constipada se li acostarà amb belles paraules proclamant el seu foll amor? Potser amb "paraules d'amor, senzilles i tendres" -no en sabia més- li confessarà que no pot viure sense ell, com ell no podria viure sense ella. Li dirà que ara s'ha adonat que existia, que el necessita, que el vol, que no pot marxar deixant-la abandonada.

Però ja es cuidarà prou de no descobrir la mà on porta la poma enverinada amb la qual intentarà adormir-lo per sempre, seguint l'exemple de la pèrfida reina del conte de Blancaneus.

En realitat, però, Sant Jordi sap que malgrat el seu aspecte de nena aplicada, la donzella és només l'emissària del drac que en el fons de la seva cova fa retronir les muntanyes, exasperat davant la perspectiva de veure minvar els seus sucosos àpats que fins ara el cavaller -domesticat com un esclau- li anava aportant sense piular com a contribució que creia necessària per a subsistir.

El "cavaller sense por" s'ha adonat de l'engany. Mentre el drac es cruspia amb delectança els talls més saborosos i gaudia de les donzelles més belles, a ell no li deixava més que quatre ossos per rostar i alguna vella arrugada i eixorca. Ara no es deixarà engatussar per les paraules meloses de la princesa ni pels bramuls del drac i ja té preparada la resposta en la seva llengua, perquè no en quedi cap dubte: "Obras son amores, que no buenas razones".

I atenint-se a aquestes obres li recordarà que des que va entrar a casa seva, els calaixos s'han anat buidant.

Mentre ell s'esforçava matant dracs i salvant donzelles, ella, la princesa amb cara de nina i veu d'espigueta, no desaproveitava cap ocasió per anar-li buidant la casa. Després de prendre-li els diners, ara desapareixien els mobles, els quadres, els discs, i pràcticament li havia buidat el rebost de les subsistències, sense el qual es veia abocat a la misèria. El seu palau, curull de referències històriques, havia estat saquejat i més que un palau semblava un mas robat. Fins i tot volia portar ella l'administració de la casa amb el pretext que n'hi havia d'altres que paraven les mans que generosament omplia malgrat saber que malgastaven els diners a la taverna.

Ara la princesa ha fet tard, i per més que proclami el seu amor als quatre vents, Sant Jordi sap que és una mentida podrida, un amor interessat per poder anar tirant de la rifeta. Els seus camins no es poden trobar mai; poden ser bons veïns, però cadascú a casa seva. Per això la princesa vol anihilar-lo. Potser és veritat que sense ell no pot viure, però també és ben cert que ell no pot viure amb ella, perquè acabaria morint a les urpes del drac. Per això, com deien els nostres avis: "Sant Jordi, mata l'aranya".

pneumàtics i mecànica ràpida

joralfran grup

c/ França 22, nau 2
08700 Igualada
tel. 938 068 480
www.joralfran.com

m & g
ADVOCATS ASSOCIATS

Trinitat Martínez Farrés
Magda Guim Tarruella
Alícia Navarrete García

Advocades • Administradores de finques
Mediació • Dret concursal

C/ Odena 15, 1r - 08700 Igualada
Tel. 93 805 48 48

RESTAURANT

miralles

"Les Quatre Carreteres"

• MENÚ DIARI • SERVEI DE CARTA •

Ctra. Igualada - Valls, km 48,5
Tel. 93 808 00 86 • 646 35 87 02
08719 SANTA MARIA DE MIRALLES (BCN)

THE
ENGLISH
CENTRE

Cursos d'anglès

Carrer Odena, 26-28 Tel. 93 804 45 54
08700 Igualada

PN POSTANOVA S.L.

Servei tècnic de Calderes de Calefacció
Gas / Calefacció / Aire Condicionat

SERVEI 24 H.

Av. Vilanova, 47 (baixos) - 08700 IGUALADA
Tel. 93 805 23 67 - Fax 93 804 05 02